

Sygn. akt V U 270/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Barbara Odelska**

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Leśniak

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2013r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z odwołania S. O. w. E.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.**

z dnia 3 lipca 2012 r., znak dec. (...)

o wysokość składek na Fundusz Pracy

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że obniża za miesiąc grudzień kwoty składek na Fundusz Pracy:

a. w roku 2007 o kwotę 1329,12 zł (jeden tysiąc trzysta dwadzieścia dziewięć 12/100),

b. w roku 2008 o kwotę 1777,47 (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt siedem 47/100)

c. w roku 2009 o kwotę 1770,12 zł (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt 12/100)

d. w roku 2010 o kwotę 1982,05 zł (jeden tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt dwa 05/100)

e. w roku 2011 o kwotę 1903,65 zł (jeden tysiąc dziewięćset trzy 65/100)

UZASADNIENIE

Ubezpieczony S. O.u E.wniósł odwołanie od decyzji nr (...)z dnia 3 lipca 2012 Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.wymierzającej wysokość składek na Fundusz Pracy za miesiące grudnia roku 2007,2008, 2009, 2010 roku i 2011r.z tytułu przyznanych pracownikom świadczeń socjalnych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci bonów towarowych.

W konkluzji ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania a następnie sprecyzował żądanie domagając się zmiany zaskarżonej decyzji w części dotyczącej wymierzonych składek za miesiąc grudzień w w/w latach poprzez ich zmniejszenie o składki na Fundusz Pracy wyliczone od wartości bonów towarowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów postępowania procesowego w uzasadnieniu wniosków przytoczył argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia przyznano pracownikom ubezpieczonego S. O. w. E.z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych bony towarowe. Wartość bonów była zróżnicowana. Pracodawca dla celów związanych z przyznawaniem bonów dokonał podziału pracowników na trzy grupy. Do pierwszej grupy zaliczył sędziów w tym sędziów w stanie spoczynku, dyrektora sądu, referendarzy oraz kuratorów i asesorów którym przyznał po 250 zł w 2007r. po 350 zł w 2008r. i 2009r. a w 2010r. i 2011r. po 400 zł. Do drugiej grupy zaliczył asystentów sędziego i pracowników administracyjnych oraz aplikantów sądowych, kuratorskich i referendarskich oraz rencistów i emerytów którzy otrzymali po 300 zł w 2007r. po 400 zł w 2008r. i 2009r. a w 2010r. i 2011r. po 450 zł a pracownicy obsługi po 350 zł w 2007r. po 450 zł w 2008r. i 2009r. po 550 zł w 2010r. i 2011r. Bony przyznano również rencistom i emerytom po 300 zł w 2007r., po 400 zł w 2008r. i 2009r. po 450 zł w 2010r. i 2011r.

Dowód: Zarządzenia Prezesa S. O. w. E.k- od 18 do 21

W S. O. obowiązywały w przedziale czasowym objętym zaskarżoną decyzją trzy regulaminy Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych to jest od 1 marca 2007r., od 14 marca 2008r. i od 1 kwietnia 2009r.

Dowód; regulaminu k – 5 do 94 akt ZUS

W każdym regulaminie w rozdziale III wskazano na co przeznaczają się fundusz socjalny. I tak w pkt 1. w pozycji od a do g oraz j i k zawarto zapis o pomocy rzeczowej oraz zapomogach pieniężnych bezzwrotne dla osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, oraz tytuły dotyczące refundacji i dofinansowania. W pozycji „h” oraz „i” zawarto zwrot świadczący o tym, że nie jest to refundacja ani też dofinansowanie tylko – finansowanie przez pracodawcę bonów świątecznych z okazji **Świąt Bożego Narodzenia dla pracowników, rencistów i emerytów przy czym zawarto kryterium w postaci finansowania w ramach posiadanych środków, a wysokość bonów zróżnicowano ze względu na grupy pracownicze.**

Dowód: zapis k-9, 37,65 akt ZUS

Natomiast w rozdziale II w pkt 11 dla innych świadczeń realizowanych w ramach Funduszu Socjalnego w pkt 11 wskazano, że ustalenie celu rodzaju i wysokości świadczeń jest dokonywane na podstawie wniosku uprawnionego z uwzględnieniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej oraz średniego miesięcznego dochodu netto obliczonego na podstawie miesięcznego dochodu netto za okres ostatnich trzech miesięcy. Przez średni miesięczny dochód netto rozumie się sumę miesięcznych dochodów netto wszystkich wspólnie zamieszkujących i prowadzących wspólne gospodarstwo domowe osób w rodzinie, podzielona przez liczbę tych osób.

Dowód regulamin pkt 11 i a/ k- 7, 35, 63 akt ZUS

Bezsporne jest między stronami, że pracownicy nie składali wniosków o przyznanie bonów oraz, że pracodawca przyznawał je w wysokości odpowiedniej w zależności od przynależności pracownika do danej grupy zawodowej.

Pozwany organ rentowy dokonał kontroli przedmiotem której między innymi było sprawdzenie prawidłowości obliczania składek na Fundusz Pracy oraz na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Ustalenia i wnioski stały się podstawą do wydania zaskarżonej decyzji.

Dowód decyzja k – 1 akt ZUS

S. O. w. E. w deklaracjach za grudzień w latach od 2007 do 2011r. nie naliczał składek na Fundusz Pracy od wartości wydanych bonów. – bezsporne

Pozwany w wyniku kontroli ustalił, że prawidłowa kwota składek w jego ocenie wynosi w miesiącach grudzień : 2007 r. - 16.758,42 zł i dokonał przypisu składek na kwotę 1.329,12 zł, za 2008r. wg pozwanego kwota składek to 21.295,84 zł i dokonał przypisu w kwocie 1777,47 zł, w 2009r. kwota składek to wartość 17.126,10 zł i dokonał przypisu składki w

kwocie 1.770,12 zł w 20010r. składki to wartość 15.557,27 zł, kwota przypisu to 1.982,05 zł a w 2011r. wartość składek to 14.933,17 zł a przypis to 1.903,65 zł.

Dowód: protokół kontroli k-286 akt ZUS

Z tymi ustaleniami nie zgodził się ubezpieczony S. O. w. E.wniósł zastrzeżenia

Dowód: pismo k- 326 do 334

Pozwany nie uwzględnił zastrzeżeń – bezsporne. Wdał decyzję którą ubezpieczony zaskarżył.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego S. O. w. E.zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią sporną w przedmiotowej sprawie było ustalenie czy wypłata pracownikom bonów towarowych o zróżnicowanych co do wielkości w zależności od przynależności do określonej grypy zawodowej a jednakowej w danej grupie zawodowej przy czym przyznawana bez wniosku osób uprawnionych jest przychodem pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Tekst jednolity: Dz. U. z 2010, Nr 51, poz. 307 ze zm.), który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

S. O. w. E.słusznie powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 roku, w sprawie I UK 121/2009, w którym w odmiennym stanie faktycznym stwierdzono, że pomoc z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych musi być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Jeżeli wszyscy pracownicy otrzymali bony towarowe o jednakowej wartości, to bony te trzeba ocenić jako świadczenie dodatkowe pracodawcy. Wypłata bonów towarowych niemająca charakteru socjalnego jest przychodem pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307 ze zm.), który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (yvide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 roku, w sprawie I UK 121/2009).

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych w art. 2 ust. 1 pkt 1 definiuje działalność socjalną, przez którą należy rozumieć usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a

także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową.

Podstawowa zasada dysponowania środkami funduszu została określona w art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. **Zasada ta stanowi, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu.** Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady. Stąd świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem owej zasady podstawowej nie mogą być ocenione w sensie prawnym jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych.

W realiach przedmiotowej sprawy nie można zgodzić się z pozwanym organem rentowym, że wszyscy pracownicy otrzymali bony o jednakowej wartości. Taki zarzut nie może ostać się ponieważ przeczy temu materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w tym wyniki kontroli przeprowadzonej przez pozwanego.

W ocenie Sądu Okręgowego zarzut pozwanego, że bony nie mogły być finansowane z Funduszu Socjalnego dlatego, że pracownicy nie występowali z takimi wnioskami jest błędny. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu do wyroku z dnia 14 grudnia 2012r. Sygn.akt III AUa 1806/12 stwierdził między innymi ,że „ **Trudno jest zaaprobować**

twierdzenie, co do tego, iż świadczenia z Funduszu mogą być wypłacane wyłącznie na wniosek pracownika. Jest to stanowisko oczywiście błędne. Nie w ocenie Sądu Apelacyjnego nie stoi na przeszkodzie by pracodawca uruchomił środki z funduszu bez wniosku pracownika. Co więcej nie stoi na przeszkodzie aby te środki zostały uruchomione względem wszystkich pracowników w okresie przedświątceznym właśnie w związku z oczywistymi potrzebami pracowników związanymi ze zwiększonymi wydatkami”. Sąd Okręgowy w Słupsku w pełni podziela to stanowisko i przyjmuje je za własne tym bardziej, że jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego s. O. w. E. dokonując przyznania bonów towarowych pracownikom kierował się kryterium socjalnym w postaci uzyskiwanych dochodów w związku z przynależnością do grupy zawodowej i przyznawał bonusy w najniższej wysokości osobom o wyższym wynagrodzeniu stopniowo zwiększając ich wysokość w stosunku do osób o niższej dochodowości.

Nadto pozwany organ zarzucił, że przyjęte kryterium przez S. O. w. E. w postaci podziału pracowników na grupy dochodowe i przyznawanie bonów w wysokości uzależnionej od przynależności do tej grupy jest niedopuszczalne.

Sąd Okręgowy nie podziela tego stanowiska, natomiast podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 października 2008r. II PK 74/08, w którym sformułował tezę, że **Przepis art. 8 ust 1 ustawy z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych /jedn.tekst Dz.U. z 1996r. Nr 70, poz 335 ze zm/ nie odnosi się do całości działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 pkt 1 tej ustawy, a jedynie do ulgowych świadczeń i usług. Regulamin może przewidywać wydatkowanie środków funduszu na inne cele mieszczące się w ramach działalności socjalnej oraz ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechnej dostępności na równych zasadach w zakresie imprez integracyjnych”.** W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy między innymi wskazał „W związku z drugą grupą zarzutów, dotyczących zasad korzystania przez pracowników (i inne uprawnione osoby) ze środków Funduszu, należy najpierw podkreślić, że wbrew stanowisku strony powodowej art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s., określający zasady przyznawania usług i świadczeń, nie odnosi się do całości działalności socjalnej zakładu pracy. Według jego wyraźnego brzmienia odnosi się on wyłącznie do przyznawania ulgowych usług i świadczeń, co powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania ze środków Funduszu. Jest oczywiście dopuszczalne przeznaczenie regulaminem zakładowym całości środków Funduszu na usługi (świadczenia) przyznawane na zasadach ulgowych i wówczas znajduje zastosowanie zasada przyznawania świadczeń wedle kryteriów określonych art. 8 ust. 1, czyli według tzw. kryterium socjalnego. Natomiast w wypadku, kiedy regulamin przewiduje wydatkowanie środków na inne jeszcze cele - mieszczące się w ramach działalności socjalnej - może on ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechnej dostępności na równych zasadach imprez integracyjnych. Interpretacja taka znajduje uzasadnienie nie tylko w wyraźnym brzmieniu art. 8 ust. 1, ale wynika również z wykładni językowo-logicznej ustępu drugiego tego przepisu. Ustęp drugi ma szerszy zakres znaczeniowy niż ustęp pierwszy. Nie odnosi się on bowiem wyłącznie do przyznawania ulgowych świadczeń i usług, ale dotyczy "korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu", to znaczy dotyczy on wszystkich świadczeń (usług), które może finansować Fundusz. Zasady korzystania z nich określa regulamin "z uwzględnieniem ust. 1", co oznacza, że odnośnie do innych świadczeń niż wymienione w ustępie 1, regulamin może określać odmienne zasady korzystania z nich. Na rzecz prezentowanego stanowiska przemawia też wykładnia funkcjonalna. Trudno bowiem przyjąć, że korzystanie z takich form działalności socjalnej jak spotkania integracyjne miałyby być uzależnione od tzw. kryterium socjalnego, czyli od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Zaprzeczałoby to istocie tej usługi.”

Jak wykazał zebrany w sprawie materiał dowodowy dla bonów towarowych które jak wynika z regulaminów są świadczeniem bezpłatnym, a nie jedynie ulgowym świadczeniem w postaci dofinansowania czy częściowej refundacji ustalenie innego kryterium przyznawania bonu było dopuszczalne. W tej sytuacji Sąd Okręgowy w Słupsku podziela pogląd Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Skoro ad casum wypłata bonów miała charakter socjalny, gdyż wiązała otrzymanie bonów z kryterium socjalnym, w postaci dochodu uzyskiwanego u pracodawcy to bonów nie można uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę

wymiaru składek (art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Zachodzi w tym przypadku wyłączenie przewidziane w § 2 ust. 1 pkt 19 wymienionego rozporządzenia. Tym samym od wartości bonów S. O. w. E. nie był zobowiązany naliczyć i przekazać składki w wartościach wyszczególnionych w przypisie a zawartych w protokole kontroli na k- 286.

W tych okolicznościach na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc należało zmienić zaskarżoną decyzję i obniżyć zawarte w niej składki o wartość składek wyliczonych od wartości bonów świątecznych w miesiącu grudniu w latach od 2007 do 2011r. o czym orzeczono w pktcie I a,b,c,d,e, sentencji.